

Закон о изменама и допунама Закона о запошљавању странаца

Члан 1.

У Закону о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, бр. 128/14, 113/17, 50/18 и 31/19) у члану 2. после тачке 2. додаје се тачка 2а), која гласи:

„2а) привремено запошљавање подразумева упућивање странца на привремени рад и уступање странца да привремено обавља послове код послодавца корисника;”.

Тачка 5) мења се и гласи:

„5) послодавац је правно или физичко лице регистровано за обављање делатности у Републици, као и огранак и представништво страног послодавца регистрован за обављање делатности у Републици, код кога је странац запослен, радно ангажован, односно упућен на привремени рад у Републику;”.

Тачка 7) мења се и гласи:

„7) упућено лице је странац који је запослен код страног послодавца код кога остварује права из рада и који га упућује на рад код послодавца на територији Републике у ограниченом временском трајању, након чега се враћа на рад код страног послодавца, у складу са законом, односно потврђеним међународним уговором;”.

После тачке 7) додаје се тачка 7а) која гласи:

„7а) упућивање на привремени рад у Републику подразумева упућивање на рад у Републици и упућивање на стручно оспособљавање и усавршавање за потребе страног послодавца;”.

После тачке 12) додају се тач. 13)–15) које гласе:

„13) јединствена дозвола је дозвола за привремени боравак и рад странаца у Републици;

14) процена представља оцену испуњености услова за запошљавање странца, посебне случајеве запошљавања странца и самозапошљавање странца, коју врши организација надлежна за послове запошљавања, у складу са законом;

15) сагласност је акт који омогућава странцу промену основа рада, промену послодавца, запошљавање код два или више послодавца током периода важења јединствене дозволе, а који издаје организација надлежна за послове запошљавања, у складу са законом.”

Члан 2.

Члан 3. мења се и гласи:

„Члан 3.

Право на рад у Републици, без издате јединствене дозволе, остварује странац коме је, у складу са законом, одобрен привремени боравак по основу:

- 1) спајања породице са чланом уже породице држављанина Републике, односно странцем коме је одобрено стално настањење;
- 2) власништва над непокретношћу;
- 3) хуманитарног боравка;
- 4) студирања и међународне размене студената, у складу са овим законом;
- 5) научно истраживачког рада;
- 6) статуса претпостављене жртве трговине људима и жртве трговине људима;
- 7) самосталног боравка;
- 8) обављања послова акредитованог страног новинара и који је као представник иностраног медија уписан у евиденцију представника иностраних медија, који се води у министарству надлежном за послове јавног информисања у Републици;
- 9) волонтирања, у складу са законом којим се уређује област волонтирања;
- 10) верске службе ради обављања верских послова и верске службе или организовања, односно спровођења добротворних акција у оквиру регистрованих цркава и верских заједница у Републици, у складу са законом;
- 11) ради обављања послова у Републици, без заснивања радног односа, на основу одговарајућих уговора или споразума са међународним организацијама, између надлежних институција Републике и других држава или у оквиру међународних пројеката о стручно-техничкој сарадњи, образовању или истраживању;
- 12) ангажовања као члана ауторске или глумачке екипе који на територији Републике производи аудиовизуелно дело, у складу са законом;
- 13) акта Владе којим се утврђују критеријуми за одређивање категорија странаца, категорије странаца, начин и ближи услови одобравања привременог боравка странцима донетим у складу са законом којим се уређују услови за улазак, кретање, боравак и враћање странаца.

Странац који је члан уже породице странца коме је издата јединствена дозвола, одобрен привремени боравак, односно одобрен азил у Републици, остварује право на рад од дана одобрења првог привременог боравка по основу спајања породице са странцем коме је издата јединствена дозвола,

односно странцем са правом на рад, у складу са законом, без издате јединствене дозволе, у периоду важења одобреног привременог боравка.

Право на рад у Републици, без издате јединствене дозволе остварује и странац:

- 1) коме је одобрено стално настањење, у складу са законом;
- 2) коме је одобрен азил или привремена заштита;
- 3) који је тражилац азила, и ком у периоду од шест месеци након подношења захтева за азил одлука по том захтеву није донета без његове кривице;
- 4) који има право на привилегије и имунитете у складу са потврђеним међународним уговорима;
- 5) који је члан породице члана дипломатско конзуларног представништва са којом Република има закључен билатерални споразум којим се лицу омогућава обављање плаћене делатности у Републици;
- 6) који је члан посаде страног брода, односно ваздухоплова, или обавља послове у друмском или железничком саобраћају и запослен је код страног послодавца;
- 7) који је члан спасилачке јединице која пружа помоћ приликом отклањања последица несрећних случајева и природних катастрофа, као и случајева хуманитарне помоћи;
- 8) који на основу уговора закључених између органа надлежних за послове одбране или унутрашње послове обавља послове од интереса за Републику или за потребе одбране или безбедности земље или се усавршава у овим областима.

Странац из става 3. тач. 1) и 2) овог члана остварује право на рад у периоду важења документа који му се издаје у складу са законом.

Странац из става 3. тачка 3) овог члана остварује право на рад у периоду трајања статуса тражиоца азила.

Странац из става 2. и става 3. тач. 2) и 3) овог члана, односно послодавац дужан је да прибави доказе о испуњености прописаних услова за запошљавање од надлежног органа.

Странац чији боравак у Републици не траје дуже од 90 дана у периоду од 180 дана рачунајући од дана првог уласка, односно дуже од прописаног периода боравка у складу међународним уговором, остварује право на рад у Републици у наведеном периоду без издате јединствене дозволе, и то странац који:

- 1) је власник, оснивач, заступник или члан правног лица који је регистрован у Републици, а који није у радном односу у том правном лицу;

2) борави ради успостављања пословних контаката или присуствовања састанцима и који без остваривања прихода у Републици обавља друге пословне активности које се односе на припрему страног послодавца да успостави присуство и отпочне са радом у Републици;

3) је предавач или истраживач који учествује у организованим професионалним скуповима или истраживачким пројектима или обавља рад у циљу представљања или спровођења различитих научних и техничких достигнућа, као и његово пратеће особље;

4) обавља привремене образовне, спортске, уметничке, културне и друге сличне активности или у Републици борави на научном, уметничком, културном или спортском догађају у организацији овлашћених организација, државних органа или органа аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и пратеће организацијско и техничко особље;

5) је упућено лице које у Републици изводи радове на основу уговора о набавци робе, набавци или закупу машина или опреме њене испоруке, инсталирања, монтаже, оправке или обучавања за рад на тим машинама или опреми;

6) самостално или за потребе страног послодавца у Републици борави ради обављања послова опремања и излагања опреме и експоната на трговинским и другим сајмовима и изложбама.”

Члан 3.

У члану 4. став 1. после речи: „који се запошљава” додају се запета и речи: „односно привремено запошљава”.

Члан 4.

Чл. 9–11. мењају се и гласе:

„Члан 9.

Запошљавање странца остварује се под условом да поседује визу за дужи боравак по основу запошљавања, одобрење за привремени боравак или стално настањење и јединствену дозволу, ако овим законом није другачије утврђено.

Послодавац може са странцем да закључи уговор о раду у складу са законом којим се уређује рад.

Поред разлога за престанак радног односа утврђених законом којим се уређује рад, странцу престаје радни однос и престанком важења јединствене дозволе.

Послодавац не сме запошљавати нити користити рад странца који незаконито борави у Републици и који не испуњава услове за запошљавање, односно привремено запошљавање.

Странац је у обавези да у року од 30 дана од дана престанка важења уговора о раду или другог уговора којим странац без заснивања радног односа остварује права по основу рада у складу са законом, закључи нови уговор о раду или други уговор којим странац без заснивања радног односа остварује права по основу рада у складу са законом, у супротном примењују се одредбе закона којим се уређују услови за улазак, кретање, боравак и враћање странца.

Послодавац чува доказе о испуњавању услова за запошљавање, односно привремено запошљавање странца.

Процена

Члан 10.

Организација надлежна за послове запошљавања у поступку издавања јединствене дозволе врши процену испуњености услова, која те послове обавља као поверене, за:

- 1) запошљавање;
- 2) посебне случајеве запошљавања, и то:
 - (1) за упућена лица,
 - (2) за кретање у оквиру привредног друштва,
 - (3) за независног професионалца,
 - (4) за оспособљавање и усавршавање;
- 3) самозапошљавање.

Доказе неопходне за процену испуњености услова из става 1. овог члана подносилац захтева за издавање јединствене дозволе подноси електронски, путем јединственог веб портала (у даљем тексту: Јединствени портал), у оквиру услуге намењене за издавање јединствене дозволе странцу, на начин и у складу са упутством за коришћење услуге намењене за издавање јединствене дозволе странцу.

Процена из става 1. овог члана врши се оценом „испуњава“ или „не испуњава“ услове за запошљавање странца, посебне случајеве запошљавања странца или самозапошљавање странца.

Оцена „испуњава“ садржи и временски период за који се врши процена, у зависности од испуњености услова у складу са законом.

Оцена „не испуњава“ садржи образложене разлоге због чега нису испуњени услови за запошљавање, посебне случајеве запошљавања или самозапошљавање странца.

Процену из става 1. овог члана организација надлежна за послове запошљавања врши и доставља надлежном органу у складу са прописима

којима се уређује улазак, кретање и боравак странаца у року од 10 дана од дана пријема уредног захтева за издавање јединствене дозволе.

Одредбе овог закона које се односе на оцену испуњености услова за запошљавање, посебне случајеве запошљавања и самозапошљавање странца сходно се примењују и на поступак одобравања визе за дужи боравак по основу запошљавања, у складу са законом.

Сагласност

Члан 11.

Странац ради у Републици на пословима за које му је издата јединствена дозвола за запошљавање, за посебне случајеве запошљавања, односно за самозапошљавање.

За време важења јединствене дозволе странац, односно послодавац у име странца или правно или физичко лице овлашћено од стране странца или послодавца, може поднети захтев за промену основа рада, промену послодавца или за запошљавање код два или више послодавца, електронским путем на Јединственом порталу, у оквиру услуге намењене за издавање јединствене дозволе странцу, на начин и у складу са упутством за коришћење услуге намењене за издавање јединствене дозволе странцу.

О захтеву из става 2. овог члана одлучује месно надлежна организациона јединица организације надлежне за послове запошљавања, одређена статутом, у року од 10 дана од дана пријема уредног захтева и сагласност доставља подносиоцу захтева, преко Јединственог портала.

О жалби против аката из става 3. овог члана коначно решење доноси министар надлежан за послове запошљавања.

Странац може променити основ рада, послодавца или се запослити код два или више послодавца, по добијању сагласности из става 3. овог члана.

Влада може да изузме одређене категорије странаца са дефицитарним занимањима, одређена занимања и профиле од прибављања сагласности, у зависности од стања на тржишту рада и уз претходно прибављено мишљење Социјално-економског савета."

Члан 5.

Чл. 12–14. бришу се.

Члан 6.

У члану 15. став 1. брише се.

У ставу 2. речи: „одговарајућег одобрења за боравак и радне дозволе“ замењују се речима: „визе за дужи боравак по основу запошљавања, јединствене дозволе, сагласности или привременог боравка који странцу омогућава рад“.

У ставу 3. речи: „става 2.“ замењују се речима: „става 1.“.

Члан 7.

Члан 15а брише се.

Члан 8.

Наслов изнад члана 16. и члан 16. мењају се и гласе:

„а) Процена за запошљавање

Члан 16.

Процена за запошљавање врши се на основу стања на тржишту рада и оценом испуњености следећих услова:

- 1) да послодавац у року од 90 дана пре подношења захтева за јединствену дозволу за запошљавање није отпуштао запослене услед технолошких, економских или организационих промена на радним местима за које се тражи јединствена дозвола за запошљавање, у складу са прописима о раду;
- 2) да је послодавац покренуо спровођење теста тржишта рада, у складу са законом;
- 3) постојање предлога уговора о раду или другог уговора којим се остварују права по основу рада, у складу са законом.“

Члан 9.

После члана 16. додају се назив изнад члана и члан 16а који гласе:

Тест тржишта рада

Члан 16а

Организација надлежна за послове запошљавања на захтев послодавца спроводи тест тржишта рада односно међурегионално посредовање у запошљавању (у даљем тексту: тест тржишта рада), сходном применом прописа из области запошљавања, тако што утврђује да ли се на евиденцији организације надлежне за послове запошљавања налазе лица која одговарају условима из захтева послодавца за конкретно радно место, односно лица која остварују право на рад у складу са овим законом и која одговарају условима из захтева послодавца за конкретно радно место.

Захтев за спровођење теста тржишта рада саставни је део захтева за издавање јединствене дозволе и подноси се електронским путем на Јединственом порталу, у оквиру услуге намењене за издавање јединствене дозволе за запошљавање странца.

Захтев из става 2. овог члана подноси послодавац или правно или физичко лице, овлашћено од стране послодавца.

Организација надлежна за послове запошљавања сачињава извештај о реализацији потребе за запошљавањем, који се доставља подносиоцу

захтева путем Јединственог портала у року од четири дана од дана покренутог теста тржишта рада.

Послодавац који је на основу уговора о пословно-техничкој сарадњи, о пружању услуга или другог сличног именованог или неименованог уговора закљученог са повезаним лицем, за обављање одређених послова или делатности ангажовао странца запосленог у повезаном лицу, не може у року од три месеца од закључења таквог уговора свом запосленом на истим или сличним пословима отказати уговор о раду услед технолошких, економских или организационих промена.

Послодавац који је отказао уговор о раду запосленом услед технолошких, економских или организационих промена не може на истим или сличним пословима три месеца после проглашења запосленог технолошким вишком за обављање истих или сличних послова ангажовати странца запосленог у повезаном лицу на основу уговора о пословно-техничкој сарадњи, о пружању услуга или другог сличног именованог или неименованог уговора закљученог са повезаним лицем.

Повезаним лицем из ст. 5. и 6. овог члана сматра се лице које има статус повезаног лица у смислу закона којим се уређује рад привредних друштава и које има седиште на територији исте филијале Националне службе за запошљавање на којој је и седиште послодавца.

Социјално-економски савет Републике Србије може од инспекције рада да захтева податке, обавештења и извештаје о извршеном надзору у вези са остваривањем права по основу рада запослених странаца.

Влада актом може да изузме одређене категорије странаца са дефицитарним занимањима, одређена занимања и профиле од спровођења теста тржишта рада, у зависности од стања на тржишту рада.”

Члан 10.

У члану 17. став 1. речи: „под условима из члана 16. овог закона” замењују се речима: „у складу са законом”.

У ставу 2. у уводној реченици речи: „за издавање радне дозволе” бришу се, а у тачки 1) речи: „одобрење за привремени” замењују се речју: „регулисани”.

Члан 11.

Наслов изнад члана 18. и члан 18. бришу се.

Члан 12.

Изнад члана 19. додаје се наслов, а члан 19. мења се и гласе:

„б) Процена за упућена лица

Члан 19.

Процена за упућена лица врши се на основу оцене испуњености следећих услова:

- 1) постојање уговора о пословно-техничкој сарадњи између послодавца и страног послодавца;
- 2) да је упућено лице запослено, односно радно ангажовано код страног послодавца најмање једну годину и пријављено на обавезно социјално осигурање код страног послодавца;
- 3) постојање акта између послодавца и страног послодавца о упућивању на привремени рад у Републику којим се утврђује начин остваривања права и обавеза из рада, а који обавезно садржи услове рада, односно стручног оспособљавања и усавршавања, начин обезбеђивања и висину зараде, накнаде зараде, радно време, начин остваривања права на годишњи одмор, услове безбедности и здравља на раду, период рада, односно период стручног оспособљавања и усавршавања у Републици, као и начин обезбеђивања смештаја, исхране и превоза за долазак и одлазак са рада за време трајања упућивања на привремени рад у Републици;
- 4) да ће странац по истеку привременог упућивања бити враћен на рад код страног послодавца који га је привремено упутио у Републику.

Упућено лице не може остваривати мања права од права прописаних законом којима се уређује рад у Републици у погледу обавезног садржаја утврђеног начина остваривања права и обавеза из става 1. тачка 3) овог члана.

Послодавац је у обавези да обезбеди остваривање права и обавеза утврђена актом из става 1. тачка 3) овог члана.

Процена из става 1. овог члана врши се на период до три године.

Процена за упућена лица може се продужити најдуже до три године.”

Члан 13.

Члан 20. брише се.

Члан 14.

Изнад члана 21. додаје се наслов, а члан 21. мења се и гласе:

„в) Процена за кретање у оквиру привредног друштва

Члан 21.

Процена за кретање у оквиру привредног друштва регистрованог у иностранству даје се у циљу привременог упућивања, односно премештања запосленог на рад у огранак, представништво, односно зависно друштво које је регистровано у Републици, који је запослен, односно радно ангажован код страног послодавца најмање годину дана на пословима руководиоца или специјалисте.

Руководилац, у смислу става 1. овог члана је лице које обавља послове управљања, које је директор или менаџер у страном привредном друштву, или је члан менаџмента страног привредног друштва или управља, односно руководи организационом целином, на основу одлука и инструкција управе или деоничара друштва или врши послове праћења и контроле рада стручног или руководећег особља.

Специјалиста, у смислу става 1. овог члана, је лице које поседује посебна стручна знања потребна за пословање страног привредног друштва, што подразумева да има високи степен стручне оспособљености, или одговарајуће стручно искуство и евентуално чланство у овлашћеном струковном удружењу.

Изузетно од става 1. овог члана, процена за кретање у оквиру привредног друштва регистрованог у иностранству врши се у циљу привременог упућивања, односно премештања у огранак, представништво, односно зависно друштво које је регистровано у Републици, приправника са високим образовањем.

Процена за кретање у оквиру привредног друштва врши се на основу оцене испуњености следећих услова:

- 1) да је упућено лице запослено, односно радно ангажовано код страног послодавца најмање једну годину, односно најмање три месеца у случају приправника и пријављено на обавезно социјално осигурање код страног послодавца;
- 2) постојање акта о упућивању на привремени рад у Републику на послове руководиоца или специјалисте, којим се утврђује начин остваривања права и обавеза из рада, а који обавезно садржи услове рада, односно стручног оспособљавања и усавршавања, начин обезбеђивања и висину зараде, накнаде зараде, радно време, начин остваривања права на годишњи одмор, услове безбедности и здравља на раду, период рада, односно период стручног оспособљавања и усавршавања у Републици, као и начин обезбеђивања смештаја, исхране и превоза за долазак и одлазак са рада за време трајања упућивања на привремени рад у Републици;
- 3) да ће странац по истеку привременог упућивања бити враћен на рад код страног послодавца који га је привремено упутио у Републику.

Упућено лице не може остваривати мања права од права прописаних законом којима се уређује рад у Републици у погледу обавезног садржаја утврђеног начина остваривања права и обавеза из става 5. тачка 2) овог члана.

Послодавац је у обавези да обезбеди остваривање права и обавеза утврђена актом из става 5. тачка 2) овог члана.

Процена из става 1. овог члана врши се на период до три године.

Процена за кретање у оквиру привредног друштва може се продужити најдуже до три године.”

Члан 15.

Изнад чл. 22. и 22а додају се наслови, а чл. 22, 22а и наслов изнад члана и члан 23. мењају се и гласе:

„г) Процена за независног професионалца

Члан 22.

Процена за независног професионалца врши се на основу оцене испуњености следећих услова:

- 1) постојање уговора о пружању уговорених услуга са послодавцем или крајњим корисником услуга који обавезно садржи рок за обављање посла;
- 2) радно искуство у одређеној области која је предмет уговора о пружању услуга у трајању од најмање три године;
- 3) поседовање стручне квалификације у случајевима кад је то потребно ради обављања услуга у складу са прописима којима је уређено пружање услуга у Републици;
- 4) постојање регистрације независног професионалца.

д) Процена за оспособљавање и усавршавање

Члан 22а

Процена за оспособљавање и усавршавање врши се ради обављања обуке, приправничког стажа, стручне праксе, радне праксе, стручног оспособљавања, односно усавршавања.

Процена за оспособљавање и усавршавање врши се на основу оцене испуњености следећих услова:

- 1) постојање уговора са послодавцем о обављању обуке, приправничког стажа, стручне праксе, радне праксе, стручног оспособљавања, односно усавршавања, који садржи место и рок трајања;
- 2) испуњавање других услова у складу са посебним законом.

ђ) Процена за самозапошљавање

Члан 23.

Процена за самозапошљавање врши се на основу оцене испуњености услова у погледу одговарајућих квалификација странца за обављање конкретне делатности, односно у погледу структуре лица која планира да запосли, односно радно ангажује.

Странац који добије јединствену дозволу за самозапошљавање у обавези је да започне обављање послова за које је јединствена дозвола издата у року од 90 дана од дана добијања те дозволе.”

Члан 16.

У члану 24. став 1. речи: „дозволе за рад” замењују се речима: „јединствене дозволе”.

Став 2. мења се и гласи:

„Квота се утврђује на предлог министарства надлежног за послове запошљавања уз претходно мишљење социјално-економског савета основаног за територију Републике и организације надлежне за послове запошљавања, у односу на одређене делатности, односно уз претходно мишљење министарства надлежног за унутрашње послове, у односу на одређене државе.”

У ставу 3. после речи: „послодавца који” додаје се реч: „привремено”, а тачка 1) брише се.

У тачки 2) реч: „радну” замењује се речју: „јединствену”.

Члан 17.

Чл. 25–30. бришу се.

Члан 18.

У члану 31. став 1. тачка 1) мења се и гласи:

„1) издатим сагласностима;”

Члан 19.

Члан 34–36. мењају се и гласе:

„Члан 34.

Новчаном казном од 800.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – послодавац, ако:

- 1) запосли странца који остварује право на рад супротно одредбама овог закона (члан 3);
- 2) запосли странца супротно одредбама овог закона (члан 9. став 1. и став 4);
- 3) не чува доказе о испуњавању услова за запошљавање, односно привремено запошљавање странца (члан 9. став 6);
- 4) не изврши обавезе утврђене чланом 15. овог закона;
- 4а) запосли или радно ангажује странца кроз уговор са повезаним лицем или откаже уговор о раду запосленом, супротно члану 16а ст. 5. и 6. овог закона;

5) привремено запосли странца супротно уговору о пословно-техничкој сарадњи (члан 19. став 1. тачка 1);

6) не обезбеди остваривање права и обавеза из рада у складу са актом о упућивању (члан 19. став 3. и члан 21. став 7).

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице – послодавац који има својство предузетника.

Новчаном казном од 20.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице код послодавца.

Послодавцу из ст. 1. и 2. овог члана може се, за прекршај из става 1. тач. 1), 2), 4), 5) и 6) овог члана, изрећи заштитна мера забрана вршења одређене делатности у трајању од шест месеци до једне године.

Члан 35.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај странац, ако се запосли супротно одредбама овог закона.

Члан 36.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – организација надлежна за послове запошљавања, ако:

- 1) изврши процену супротно одредбама овог закона;
- 2) изда сагласност супротно одредбама овог закона.

Новчаном казном од 20.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу – организацији надлежној за послове запошљавања.”

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Поступци започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама прописа по којима су започети.

Члан 21.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. фебруара 2024. године, осим одредаба члана 1. ст. 1–3, члана 3, члана 4. – у делу којим се мења члан 9. ст. 2–5, члана 12. – у делу којим се мења члан 19. став 1. тачка 3) и ст. 2. и 3, члана 14. – у делу којим се мења члан 21. став 5. тачка 2) и ст. 6. и 7. и члана 19. – у делу којим се мења члан 34. став 1. тачка 6) које се примењују од дана ступања на снагу овог закона.